НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

I Подаци о Комисији

1. Орган који је именовао Комисију

На основу чланова 36. и 37. Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, члана 65. Закона о високом образовању Републике Србије и члана 29. Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 191/2016, 212/2019, 215/2020, 217/2020, 228/21 и 230/21), Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду је на VIII редовној електронској седници, одржаној 27. јуна 2022. године, донело Одлуку бр. 2483/1, на основу које смо изабрани у Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације коју је мср **Сашка Грујовска-Миланова** пријавила под насловом ***Korpusanalyse von Funktionsverbgefügen im Deutschen und Implikationen der Korpusarbeit für den universitären DaF-Unterricht*** *(Корпусна анализа функционалних глаголских спојева у немачком језику и импликације рада са корпусом за универзитетску наставу немачког као страног језика)*.

2. Састав Комисије:

Др Бранислав Ивановић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, ужа научна област Германистика, датум избора у звање: 6. 2. 2018. године

Др Анете Ђуровић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, ужа научна област Германистика, датум избора у звање: 7. 12. 2016. године

Др Ана Стипанчевић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, ужа научна област Германистика, датум избора у звање: 2. 6. 2022. године

II Биографија кандидата

Мср Сашка Грујовска-Миланова рођена је у Скопљу 1993. године. Матурирала је 2012. године у гимназији „Георги Димитров” у Скопљу, а затим је студирала германистику на Филолошком факултету „Блаже Конески” при Универзитету „Св. Ћирило и Методије”, такође у Скопљу. Уз подршку програма Еразмус+ похађала је наставу на Универзитету „Карл-Франц” у Грацу у летњем семестру академске 2014/2015. године. Основне студије завршила је 2016. године и стекла звање дипломираног професора немачког језика и књижевности.

У жељи да унапреди своје знање немачког језика, 2011. године похађала је интензивни курс у школи Тандем у Минхену, а 2014. године летњи курс на Универзитету

Дуисбург-Есен, као стипендиста ДААД-а. Осим немачког, мср Сашка Грујовска-Миланова говори и енглески и српски, а поседује и основно знање руског језика.

У академској 2016/1017. мср Сашка Грујовска-Миланова уписала је двогодишње мастер студије на Институту за емпиријску лингвистику Универзитета „Гете" у Франкфурту уз стипендију ДААД-а. Године 2018. стекла је научни степен мастер емпиријске лингвистике – опште компаративне лингвистике. Резултат ових студија је мастер рад „Historische Entwicklung der Relativsätze im Deutschen und im Mazedonischen" (Историјски развој релативних реченица у немачком и македонском језику), који је настао под менторством проф. др Јоста Гиперта.

У летњем семестру академске 2016/2017. мср Сашка Грујовска-Миланова уписала је једногодишње постдипломске студије Македонистике са комуникологијом на Институту за македонски језик „Крсте Мисирков" при Универзитету „Св. Ћирило и Методије" у Скопљу. Мастер рад под насловом „За евиденцијалноста во македонскиот и во германскиот јазик" (*О евиденцијалности у македонском и немачком језику*) одбранила је 2018. године, под менторством проф. др Веселинке Лаброске и стекла научни степен мастера Македонистике са комуникологијом.

Мср Сашка Грујовска-Миланова је у академској 2019/2020. уписала докторске студије из области Науке о језику на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Током основних студија стекла је стручну праксу као библиотекар, преводилац и наставник немачког језика. Од септембра 2017. до новембра 2018. године била је ангажована као спољни сарадник, а од децембра 2018. године запослена је као лектор за Немачки језик на Филолошком факултету „Блаже Конески" у Скопљу.

Током основних, постдипломских и докторских студија учествовала је са рефератима на више међународних научних скупова у организацији Филолошког факултета „Блаже Конески" и Института за македонски језик „Крсте Мисирков" Универзитета „Св. Ћирило и Методије" у Скопљу, Филолошког факултета Универзитета „Гоце Делчев" у Штипу и Удружења германиста Југоисточне Европе.

У 2010. години град Скопље доделио јој је награду „13. новембар".

III Библиографија кандидата

Мср Сашка Грујовска-Миланова је до сада објавила следеће научне и стручне радове:

Грујовска, Сашка (2016). Nomina agentis во македонскиот и во германскиот јазик. *ФИЛКО. Зборник на трудови* / Прва меѓународна научна конференција филологија, култура и образование, 18-19 март 2016, Штип. Штип: Универзитет „Гоце Делчев", 141–146.

Грујовска, Сашка (2018). Граматички средства за означување прекажаност во македонскиот и во германскиот јазик. *ФИЛКО. Зборник на трудови* / Трета меѓународна научна конференција, 26–27 април 2018, Штип. Штип: Филолошки факултет УГД, 119–126.

Грујовска, Сашка (2018). За евиденцијалноста во македонскиот јазик. *Македонистика* 17. Скопје: Институт за македонскит јазик „Крсте Мисирков", 93–130.

Грујовска-Миланова, Сашка (2019). Контрастивна анализа на употребата на модалните глаголи како маркери за евиденцијалност во македонскиот и во германскиот јазик. *ФИЛКО. Зборник на трудови* / Четврта меѓународна научна конференција, 23–25 мај 2019, Воронеж. Штип: Универзитет „Гоце Делчев", 83–88.

Грујовска-Миланова, Сашка (2020). За употребата на глаголските времиња во македонскиот јазик при раскажувањето сонови. *Зборник на трудови.* Меѓународна научна конференција Македонскиот јазик – извор на филолошки и на културолошки истражувања, Скопје, 13 − 14 ноември 2019. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 93–101.

Грујовска-Миланова, Сашка (2020). Интеграција на германизмите во македонскиот јазик. *ФИЛКО. Зборник на трудови* / Петта меѓународна научна конференција. Штип: Филолошки факултет УГД, 43–47.

Грујовска-Миланова, Сашка (2020). Модалните глаголи како маркери за евиденцијалност во македонскиот и во германскиот јазик. *Зборник на трудови. Денови на Благоја Корубин. Меѓународен научен собир*. Претходниците како современици. Македонскиот јазик во споредбените лингвистички истражувања, 27–28 мај 2019, Скопје. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 207–212.

Грујовска-Миланова, Сашка (2021). За поговорките и пословиците во македонскиот и во германскиот јазик со компонентите *дома* и *надвор*, односно *zu Hause* и *draußen*. *Зборник на трудови*. Меѓународна научна конференција Македонскиот јазик – извор на научни истражувања (дома и надвор), Скопје, 20−21 октомври 2020. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 59–65.

IV Оцена подобности кандидата за израду докторске дисертације

На основу увида у биографију и библиографију кандидата, Комисија закључује да мср Сашка Грујовска-Миланова у потпуности испуњава све предвиђене услове за израду докторске дисертације.

V Оцена подобности предложеног ментора

За ментора је предложена др Јелена Костић-Томовић, редовни професор за ужу научну област Германистика на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

Костић-Томовић, J. (2017). *Савремена немачка лексикографија*. Београд: ФОКУС – Форум за интеркултурну комуникацију, 322 стр.

Костић-Томовић, J. (2013). *Творба речи у савременом немачком језику*. Београд: ФОКУС – Форум за интеркултурну комуникацију, 195 стр.

Костић-Томовић, J. (2017). Професор Јован Ђукановић и германистичка лингвистика у Србији након Другог светског рата. *Филолошки преглед XLIV* 2017 1, 163–180.

Срдић, С., Костић-Томовић, J. & Ивановић, Б. (2017). Фразеолошки елементи у савременим рекламним слоганима на немачком језику. *Комуникација и култура online*, 19–38.

Биланџија, С. & Костић-Томовић J. (2017). Префикси немачког порекла у скандинавским језицима. *Анали Филолошког факултета* XXIX/II, 21–40.

Костић-Томовић, J. (2017). Германизми у савременом српском језику, у германистичкој литератури и у роману „Сепмер идем“ Ђорђа Лебовића. *Комуникација и култура online* 8, 48–87.

Tomović, N., Bilandžija, S. & Kostić-Tomović, J. (2017). Lexicographic Competence of Foreign Language Students. *Communiacation and Culture online*, 1–19.

Tomović, N., Kostić-Tomović, J. & Bilandžija, S. (2015). Slavic Words in English, German and Norwegian. U *„4th International Conference Andalusian Symposia on Slavic Studies“*, University of Granada, 2014, 127–142.

Костић-Томовић, J. (2016). Обрасци текстуализације – језичка и културна условљеност на примеру продичних огласа. У: Костић-Томовић, J. и др. *У царству речи – језици и културе. Зборник у част проф. др Јовану Ђукановићу поводом 85. рођендана*. Београд: Филолошки факултет / ФОКУС – Форум за интеркултурну комуникацију, 122–153.

Биланџија, С., Костић-Томовић, J. & Томовић, Н: (2015). Семантичка анализа глагола ходања у српском језику и њихови еквиваленти у германским језицима. У Младенова, М. (приредила). *Движение и пространство в славянските езици, литератури и култури, том I: Езикознание Сборник с доклади от Дванадесетите международни славистични четения,* 9–10. май 2014, Софийския университет „Св. Климент Охридски: София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 74–79.

Костић-Томовић, J. (2015). Хуманизам и(ли) самовоља моћника: Брехтова адаптација Софоклове Антигоне и проблем превођења. У: *Хуманизам: култура или илузија*. Тематски зборник у две књиге. Београд: Филолошки факултет, 325–345.

Костић-Томовић, J. & Томовић, Н. (2015). Информациона писменост и превођење у друштвено хуманистичким наукама. У *Трећа међународна конференција Страни језик струке: прошлост, садашњост и будућност.* Београд: Факултет организационих наука, 275–282.

Костић-Томовић, J. (2014). Превођење – незаобилазни корак на путу к афирмацији мањих културних простора (на примеру српског и немачког језика. У *Србија између Истока и Запада. Књига 4: Језици Балкана у компаративном и интердисциплинароном контексту.* Београд: Филолошки факултет, 13–33.

Kostić-Tomović, J. (2011). Fremdsprachenstudium und die Berufszukunft von Germanisten und anderen Fremdsrpachenexperten. *Kommunikation und Kultur online 2*, 115–131.

Костић-Томовић, J. (2011). Поименичени инфинитиви и њихова обрада у речницима савременог немачког језика. *Анали Филолошког факултета XXIII–2*, 119–131.

Костић-Томовић, J. (2011). Именица *’Seinende, n.’* као филозофски термин и њена употреба у есејистици и у новинским текстовима. *Анали Филолошког факултета XXIII-1*, 257–270.

Костић-Томовић, J. (2011). Немачко-српска стручна лексикографија као изазов за наставу и преводилачку праксу (2000–2010). У *Језик струке: изазови и перспективе. Зборник радова с Друге међународне конференције ДСЈКС-а*. Београд: Филозофски факултет, 90–96.

Костић-Томовић, J. (2010). Конверзија у германистичкој лингвистици. *Анали Филолошког факултета XXII*, 273–287.

Костић-Томовић, J. (2010). Супстантивизација партиципа презента у немачком језику и проблем еквиваленције. *Преводилац 64*, 24–42.

Костић-Томовић, J. (2010). Класификација речника и типологија лексикографских информација. У *Преводилац 63*, 24–55.

Костић-Томовић, J. (2010). Комплексна конверзија у немачком језику. У *Комуникација и култура online 1*, 115–133.

Костић-Томовић, J. (2009). Супстантивизација у савременом немачком језику. У *Анали Филолошког факултета XXI*, 185–202.

Костић-Томовић, Ј. (2009). Преводи Хесеових дела на српски и хрватски језик као основа за транслатолошка истраживања. У *Преводилац 62*, 22–42.
Костић-Томовић, Ј. (2009). Језичка еквиваленција и њени типови. У *Преводилац 61*, 21–41.
Костић, Ј. (2003). Новински огласи повезани са смрћу у српском и немачком језику. У *Socjolingwistyka 17*, 127–142.
Костић, Ј. (2003). Текст у германистичкој лингвистици између 1970. и 2000. У *Philologia 1*, 21–29.
Костић, Ј. (2003). Концептуализација живота и смрти као путовања на примеру немачког и српског језика. У *Пут и путовање у уметности и култури*. Београд: Филолошки факултет, 85–96.
Костић, Ј. (2003). Новински огласи као део ритуала везаних за смрт – историјат и типови. У *Коммуникативное поведение славянских народов. Русские, сербы, чехи, словаки, поляки.* Воронеж: ИСТОКИ, 134–146.
Костић-Томовић Ј., Ивановић, Б. (2019). Унутрашња редупликација у немачком језику између језичке историје и актуелних тенденција. У Крстановић, А., Аћимовић, Љ. (ур.) *Компаратистичка истраживања.* Бања Лука: Филолошки факултет, стр. 248-259.

Комисија сматра да др Јелена Костић-Томовић, редовни професор за ужу научну област Германистика, у потпуности испуњава све предвиђене услове за ментора при изради предложене докторске дисертације.

VI Оцена подобности теме

1. <u>Оцена формулације наслова предложене докторске дисертације</u>

С обзиром на јасно дефинисане циљеве, предмет истраживања – лексикализоване аналитичке структуре са функционалним глаголом као нуклеусом, успостављање јаснијих критеријума за њихово јасније дистингвирање од сродних лексикализованих структура, уочавање заједничких инхерентних формалних обележја функционалних глаголских спојева, али и парадигматских семантичких релација унутар лексикона савременог немачког језика, анализу обимнијег корпуса, али и сагледавање могућности рада на корпусу при презентацији и усвајању функционалних глаголских спојева у настави немачког језика као страног на универзитетском нивоу, Комисија констатује да је предложени наслов докторске дисертације *Korpusanalyse von Funktionsverbgefügen im Deutschen und Implikationen der Korpusarbeit für den universitären DaF-Unterricht (Корпусна анализа функционалних глаголских спојева у немачком језику и импликације рада са корпусом за универзитетску наставу немачког као страног језика)* добро формулисан и јасан, као и да на адекватан начин репрезентује суштину садржаја предложене теме истраживања.

2. <u>Оцена предмета и проблема научног истраживања</u>

Предмет истраживања докторске дисертације су синхронијски системски и примењени аспекти функционалних глаголских спојева у немачком језику. Преглед научне и стручне литературе показује да је у протекле две деценије спроведено неколико корпусних студија функционалних глаголских спојева у немачком језику, што је

резултовало монографијама и научним радовима о употреби ових конструкција (Seifert 2004; Kamber 2006, 2008; Heine 2008; Fejklowicz 2015, 2017; Piątkowski 2018, Kabatnik 2020). Анализа корпусних истраживања функционалних глаголских спојева показује да аутори обраћају пажњу на учесталост појављивања појединих функционалних глагола или функционалних глаголских спојева, да се фокусирају на разлике између употребе функционалних глаголских спојева и (парцијално) синонимних пунозначних глагола и да истражују еквиваленте немачких функционалних глаголских спојева у другим језицима. Можемо констатовати да је питање могућности замене једног функционалног глагола другим занемарен аспект у корпусним студијама функционалних глаголских спојева, услед чега се намеће потреба за детаљнијим и свеобухватнијим истраживањем ове појаве.

При дефинисању појма *функционални глаголски спој* у литератури се полази од структуре, функције и значења наведених конструкција (Duden 2009: 418; Glück 2010: 217). Функционални глаголски спојеви су у немачком језику лексикализоване и хетероморфно метромерне конструкције које се у свом канонском облику састоје од функционалног глагола и номиналне фразе, прототипично минималне по својој унутрашњој структури и у једном од чистих зависних падежа, или од функционалног глагола и предложне фразе. Заједнички за оба структурна подтипа је феномен семантичке асиметрије, јер у наведеним аналитичким структурама именица, најчешће девербативног порекла, задржава ендосемемску структуру, односно једно од својих лексикализованих (етаблираних) значења, док је за функционални глагол специфичан виши или нижи степен семантичке деплеције у односу на његову пунозначну варијанту. Семантичка деплеција условљава специфичан статус функционалног глагола. Он се у функционалном смислу очитује у његовом приближавању групи ауксилијарних или копулативних, будући да, попут њих, маркира одређене граматичке категорије. За разлику од наведених подгрупа глагола, деплеција лексичког значења код функционалних глагола изазива специфично секундарно семантичко пуњење у правцу развоја и етаблирања различитих категоријалних значења (инхоативност, егресивност, пасивност, пунктуелност, каузативност, генерализација). Функционални глаголски спој искључиво као целина у реченици може имати функцију предиката.

У раду ће се разматрати класификација функционалних глаголских спојева у склопу осталих конструкција сличне структуре (Helbig 2006; van Pottelberge 2007; Radzik 2013; Schafroth 2020). Током протеклих 60 година етаблирала су се два становишта о томе којој лингвистичкој дисциплини треба дати првенство при истраживању и описивању наведених структура. Овакви спојеви анализирају се и у оквиру синтаксе, али и у оквиру фразеологије, пошто су им са осталим фразеолошким подгрупама заједничка обележја поликомпонентности, лексикализације и високог степена стабилности. Поред тога, у оквиру фразеологије и лексикологије постоје различити ставови о томе да ли функционалне глаголске спојеве треба посматрати као посебан тип колокација, или их треба сматрати засебном фразеолошком класом, при чему дистинктивни критеријуми нису увек јасни и консеквентни. Пошто је приступ у изради ове докторске дисертације у методолошком погледу двојак, системски и емпиријски, теоријска разматрања у смислу успостављања редефинисаних и нових, а истовремено што јаснијих формалних и семантичких критеријума представљају посебан сегмент у теоријском делу истраживања.

Како је већ наведено, једна од најважнијих карактеристика функционалних глаголских спојева је њихова способност да у поређењу са синонимним глаголом могу да изразе различита додатна категоријална значења, која се у германистичкој лингвистици најчешће подводе под широко схваћен термин акционалности (нем. *Aktionsart, f*), по чему се, између осталог, и разликују од одговарајућих пунозначних глагола. Пошто је код функционалних глаголских спојева реч о лексикализованим аналитичким структурама, једно од њихових инхерентних обележја по којем се не разликују од лексема и фразеологизама јесу и успостављени одређени системски семантички парадигматски односи, при чијој конкретној језичкој реализацији долази до формалне промене примарног облика функционалног глаголског споја, која се најчешће очитује као алтернација глаголских компонената, чиста алтернација именичких компонената без промене синтаксичког статуса, али и комплексна алтернација именичких компонената, праћена променом њиховог синтаксичког статуса унутар функционалног глаголског споја. Све наведене алтернације у формалном погледу по правилу показују *ограничен* и *серијски* карактер, не нарушавајући унисону канонску синтаксичку структуру инфинитивне фразе сваког функционалног глаголског споја. Релативно ограничен и изразито серијски карактер могућих алтернација при успостављању различитих парадигматских семантичких релација уз очување моделиране синтаксичке форме може се сматрати једним од кључних постулата за сврставање ових аналитичких структура у фразеолексикон. Посебан део овог истраживања биће посвећен управо међусобним семантичким релацијама између функционалних глаголских спојева, при чему ће се уочени трендови и уопштавање системских закључака донети на основу анализе обимнијег корпуса, који ће представљати не само коректив за досадашње етаблиране постулате везане за функционалне глаголске спојеве, већ ће бити и полазиште за сагледавање различитих могућности примене рада на корпусу у процесу презентације и усвајања наведених аналитичких структура на универзитетском нивоу.

Докторска дисертација *Korpusanalyse von Funktionsverbgefügen im Deutschen und Implikationen der Korpusarbeit für den universitären DaF-Unterricht (Корпусна анализа функционалних глаголских спојева у немачком језику и импликације рада са корпусом за универзитетску наставу немачког као страног језика)* кандидаткиње мср Сашке Грујовске-Миланове припада врло актуелној проблемској области германистичке лингвистике и изразито је интердисциплинарног карактера јер се суштинска питања у оквиру ње, али и конфронтирање са досадашњим ставовима у литератури, могу проблематизовати на основу синтезе сазнања из области лексикологије, фразеологије, семантике, морфосинтаксе, методике наставе немачког језика као страног, као и корпусне лингвистике.

3. <u>Циљ истраживања, хипотезе и очекивани резултати</u>

С обзиром на комплексност посматраног језичког феномена, ова докторска дисертација има неколико јасно профилисаних циљева истраживања, а представља синтезу синхронијског теоријског приступа феномену функционалних глаголских спојева уз укључивање постулата примењене лингвистике при анализи корпуса и

импликације рада на корпусу са функционалним глаголским спојевима на вишим нивоима учења језика.

Теоријски циљеви ове докторске дисертације су следећи: 1. Јасно дистингвирање функционалних глаголских спојева од осталих фразеолошких супкласа; 2. Успостављање прецизних формалних и семантичких критеријума за разграничење функционалних глаголских спојева од осталих формално хомонимних структура. Овај циљ је од посебног теоријског значаја с обзиром на то да су критеријуми, којима се традиционално оперише у германистичкој лингвистици, често недоречени и дифузног карактера; 3. Утврђивање семантичких парадигматских односа међу функционалним глаголским спојевима; 4. Утврђивање секундарних формалних алтернација услед различитих семантичких релација; 5. Утврђивање степена унутрашње семантичке асиметрије и степена семантичке деплеције функционалног глагола; 6. Утврђивање порекла именице унутар функционалних глаголских спојева. Детаљнија анализа овог питања несумњиво би донела нова сазнања, имајући у виду недовољну провереност традиционалног постулата да се увек ради о девербативним именицама; 7. Утврђивање могућих процеса синтаксичке и лексичке експанзије именице унутар функционалног глаголског споја као целине (актуализација детерминатива у левом пољу номиналне фразе, актуализација придева у функцији атрибута са истом позицијом, могућност атрибуирања именице релативном реченицом, рестрикције при атрибуирању именице итд). Наведено питање је релевантно због тога што именице у оквиру функционалних глаголских спојева показују виши степен рестрикција при атрибуирању у односу на именице као нуклеусе номиналних фраза у ванфразеолошкој употреби; 8. Утврђивање степена морфолошке блокираности именице у погледу алтернације броја; 9. Утврђивање тога у којој мери именице унутар функционалних глаголских спојева могу да показују обележја фразеолошке везаности (уникатизације); 10. Утврђивање тога у којој мери се ограничене, али варијантне могућности атрибуирања именице на конкретном језичком материјалу рефлектују на модификацију категорије акционалности целокупне структуре.

Апликативни циљеви у корелацији су са дефинисаним теоријским циљевима и надовезују се на њих. Једнозначни одговори на апликативне циљеве заснивање се на подробној анализи обимнијег корпуса, који савременој лингвистици нуди коректив некада исхитреним теоријским закључцима традиционалне лингвистике, која често нису претпостављала анализу адекватног корпуса.

У апликативне циљеве убрајају се: 1. Квантитативни приступ у анализи оних функционалних глаголских спојева код којих се уочавају парадигматске семантичке релације; 2. Утврђивање фактора који провоцирају фаворизовање једног облика у односу на други (семантички фактори, врста текста, могућа хетеронимија, специфична акционалност условљена контекстом итд); 3. Могућности примене корпусне лингвистике при изучавању функционалних глаголских спојева у процесу учења језика на вишим нивоима; 4. Значај и место наведених структура у учењу страног језика на вишим нивоима; 5. Утврђивање специфичних преференција функционалних глагола према категоријама модуса и генуса; 6. Утврђивање методичко-дидактичких техника у раду са функционалним глаголским спојевима у настави страног језика; 7. Примена теоријског знања у пракси, давањем примера обраде функционалних глаголских спојева

на вишем нивоу знања језика, узимајући у обзир постулате комуникативне дидактике у погледу увођења и вежбања граматике у настави страног језика.

Апликативни сегмент ове докторске дисертације се заснива на следећим хипотезама: 1. У немачком језику се код сваког пара синонимних функционалних глаголских спојева по правилу знатно чешће користи једна варијанта; 2. Парадигматске релације сличнозначности засноване су најчешће на алтернацији глагола; 3. Изучавање функционалних глаголских спојева уз коришћење корпуса нуди више могућности у односу на традиционални приступ у процесу учења језика. 4. Примена методичко-дидактичких техника које су у складу са принципима комуникативне дидактике доприноси ефикаснијем усвајању функционалних глаголских спојева, као и њиховој примени у различитим комуникативним ситуацијама.

Резултати корпусне анализе требало би прво да покажу квантитативну разлику у употреби појединачних функционалних глагола унутар сваког пара синонимних функционалних глаголских спојева појединачно, што се може сматрати релевантним и из перспективе учења немачког језика у том смислу да фреквентнији облик треба да буде примарни у процесу учења.

Очекује се да ће истраживање, између осталог, показати да адекватни методичко-дидактички приступи у обради и увежбавању функционалних глаголских спојева доприносе њиховом ефикаснијем усвајању и примени у различитим комуникативним ситуацијама. Због тога је ово истраживање осмишљено као студија која би имала практичну примену у области наставе немачког као страног језика.

Предложени рад ће дати допринос теоријском опису функционалних глаголских спојева, али и самим корпусним истраживањима овог специфичног феномена у немачком језику. Овако конципирано истраживање представљало би основ за будућа контрастивна корпусна истраживања функционалних глаголских спојева у немачком и другим језицима, а резултати истраживања донеће и увиде релевантне са становишта примењене лингвистике.

4. План рада и методе истраживања

Предложени рад састојаће се из теоријског и емпиријског дела. Након представљања предмета и циља истраживања, хипотеза, методологије и структуре рада у уводном делу, изнеће се теоријске поставке рада и даће се критички преглед досадашњих теоријских и корпусних истраживања функционалних глаголских спојева у немачком језику. Први део докторске дисертације заснован је на синхронијском теоријском приступу. У овом сегменту ће се дефинисати појмови *фукционални глаголски спој* и *функционални глагол*, размотриће се и данас актуелна питања о статусу ових конструкција у германистичкој лингвистици, детаљно ће бити описана морфосинтаксичка и семантичка својства функционалних глаголских спојева и анализиране њихове функције.

Након теоријског оквира следе поглавља посвећена анализи корпуса. Функционални глаголски спојеви који ће бити подвргнути анализи ексцерпирани су из релевантних једнојезичних речника немачког језика и речника колокација. Ексцерпирана грађа анализираће се уз помоћ Референтног корпуса немачког језика –

Das Deutsche Referenzkorpus – DeReKo. Тај корпус садржи највише различитих врста текстова на савременом немачком језику – белетристичких, научних, научнопопуларних, новинских и разних других – тако да ће резултати истраживања омогућити доношење закључака о употреби синонимних функционалних глаголских спојева у савременом немачком језику генерално. Циљ детаљне анализе корпуса замишљен је као корективни фактор за доношење коначних одговора на сва теоријска питања у дисертацији. У емпиријском делу рада ће се, између осталог, анализирати и различита фреквенција сличнозначних функционалних глаголских спојева у немачком језику, а затим ће се класификовати парови синонимних функционалних глаголских спојеву по групама, у које ће се претходно сврстати користећи као критеријум употребу истих функционалних глагола. У овом делу докторске дисертације ће се испитати и то да ли унутар одређене групе постоји тенденција ка чешћој употреби једног функционалног глагола. Поред тога, анализираће се и морфосинтаксичке разлике сличнозначних структура из корпуса.

Посебан део рада биће посвећен и могућностима примене корпусне анализе одабраних група функционалних глаголских спојева и конкретног рада на корпусу у настави и учењу немачког као страног језика. У истраживању ће се представити сличности и разлике између традиционалног начина презентовања ових конструкција у настави, али и могући допринос коришћења корпусног материјала у универзитетској настави немачког као страног језика.

У завршном делу рада биће сагледани резултати, донети закључци и постављена основа за будућа системска, корпусна и глотодидактичка истраживања функционалних глаголских спојева, као и темељ за примену резултата таквих истраживања.

С обзиром на интердисциплинарни карактер предложене теме, у раду ће бити примењене различите истраживачке методе. При прикупљању примера користиће се методолошки поступци корпусне лингвистике. Теоријски део рада биће заснован на системском дескриптивном приступу, уз неопходну анализу, синтезу али и критички осврт на досадашње теоријске постулате.

5. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња мср Сашка Грујовска-Миланова предложила је следећи прелиминарни списак литературе од значаја за израду своје докторске дисертације:

Aguado, Karin (2002). Formelhafte Sequenzen und ihre Funktionen für den L_2-Erwerb. *Zeitschrift für Angewandte Linguistik* 37, 27–49.

Ahmed, Elsayed (2000). *Die Nominalisierungsverbgefüge und die prädikativen Verbgefüge: Eine Untersuchung zur Abgrenzungsproblematik der Funktionsverbgefüge gegenüber verwandten Konstruktionen im Deutschen.* (Deutsche Hochschuledition 96). Neuried: Ars Una.

Albert-Balázsi, Julianna (2016). Funktionsverbgefüge in der ungarischen und in der niederländischen Gegenwartssprache. Eine kontrastive Untersuchung. *Jahrbuch der ungarischen Germanistik*, 81–96.

Aston, Guy (ed.) (2001). *Learning with corpora*. Bologna: CLUEB.

Aston, Guy et al. (ed.) (2004). *Corpora and language learners*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Bahr, Brigitte Inge (1977). *Untersuchungen zu Typen von Funktionsverbfügungen und ihrer Abgrenzung gegen andere Arten der Nominalverbindung.* Dissertation. Universität Bonn.

Baier, Stefan (2009). *Einsatz digitaler Informations- und Kommunikationsmedien im Fremdsprachenunterricht. Methodisch-didaktische Grundlagen*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Balcik, Ines et al. (2009). *Die große Grammatik*. *Deutsch*. Stuttgart: Pons.

Basarić, Mirjana & Petrič, Teodor (2015). Funktionsverbgefüge als Einheiten im mentalen Lexikon. *Jezikoslovlje* 16(2-3), 169–186.

Bergenholtz, Hennig (2008). Von Wortverbindungen, die sie Kollokationen nennen. *Lexicographica* 24, 9–20.

Bernardini, Silvia (2004). Corpora in the classroom. An overview and some reflections on future developments. In: J. Sinclair (Hrsg.), *How to use corpora in language teaching*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co, 15–36.

Biber, Douglas, Conrad, Susan & Reppen, Randi (1998). *Corpus linguistics. Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: CUP.

Briese-Neumann, Gisa (1993). *Professionell Schreiben*. Wiesbaden: Gabler Verlag.

Bubenhofer, Noah (2009). *Sprachgebrauchsmuster. Korpuslinguistik als Methode der Diskurs- und Kulturanalyse* (=Sprache und Wissen, 4). Berlin/New York: De Gruyter.

Burger, Harald (2010). *Phraseologie: eine Einführung am Beispiel des Deutschen* (= Grundlagen der Germanistik 36), 4. neu bearbeitete Auflage. Berlin: Erich Schmidt.

Bußmann, Hadumod (2002). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart: Kröner.

Chomsky, Noam (1972). Remarks on Nominalization. In: Noam Chomsky: *Studies on Semantics in Generative Grammar*. The Hague: Mouton, 11–61.

Chrissou, Marios (2011). Mit Textkorpora im Unterricht arbeiten und Sprachforderung initiieren. https://www.uni-due.de/imperia/md/content/prodaz/chrissou_korpusarbeit.pdf (Zugriff am: 10.02.2022).

Dalmas, Martine & Gautier, Laurent (2018). Zur idiomatischen Komponente auffälliger kausativer Konstruktionen im Deutschen. *Linguistik Online*, 9(3), 145–162.

Daniels, Karlheinz (1963). *Substantivierungstendenzen in der deutschen Gegenwartssprache*. Düsseldorf: Schwann.

De Knop, Sabine & Hermann, Manon (2020). Einleitung: Funktionsverbgefüge in ein neues Licht setzen. In: Sabine De Knop & Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im Fokus*. Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven. Berlin: De Gruyter, 1–13.

Đorđević, Miloje (1988). *Funktionsverbgefüge im Deutschen und im Serbokroatischen. Untersuchungen zum nominalen Bereich deutschserbokroatisch* (Deutsch im Kontrast). Heidelberg: Groos Verlag.

Duden (2009). *Die Grammatik*. Berlin: Dudenverlag.

Duden (2011). *Deutsches Universalwörterbuch*. 7. überarb. u. erweit. Auflage. Mannheim/Zürich: Dudenverlag.

Durbaba, Olivera (2011). *Teorija i praksa učenja i nastave stranih jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike.

Düşünceli, Derya Koray & Uslu, Zeki (2017). Funktionsverbgefüge im Deutschen und Türkischen. Eine Analyse in Ausgewählten Zeitungstexten. *SEFAD* 38, 77–94.

Eisenberg, Peter (2006). Funktionsverbgefüge – Über das Verhältnis von Unsinn und Methode. In: Eva Breindl et al. (Hrsg.): *Grammatische Untersuchungen. Analysen und Reflexionen. Gisela Zifonun zum 60. Geburtstag*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 297–318.

Eisenberg, Peter (2020). *Grundriss der deutschen Grammatik*. Der Satz. Unter Mitarbeit von Rolf Schöneich. 5., aktual. u. überarb. Aufl. Berlin: J. B. Metzler.

Engel, Ulrich & Schumacher, Helmut (1978). *Kleines Valenzlexikon deutscher Verben*. 2., durchges. Auflage. Tübingen.

Engel, Ulrich (1996). *Deutsche Grammatik*. 3., korrig. Aufl. Heidelberg: Julius Gross Verlag.

Engel, Ulrich (1994). *Syntax der deutschen Gegenwartssprache* (Grundlagen der Germanistik 22). 3. Aufl. Berlin.

Engelen, B. (1968). Zum System der Funktionsverbgefüge. In: *Wirkendes Wort* 18, 289–303.

Engelen, B. (1986). *Einführung in die Syntax der deutschen Sprache*. Baltmannsweiler: Pädagogischer Verl. Burgbücherei Schneider.

Eroms, Hans-Werner (2000). *Syntax der deutschen Sprache*. Berlin/New York: De Gruyter.

Eroms, Hans-Werner (2008). *Stil und Stilistik*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.

Fabricius-Hansen, Cathrine (2006). Wie fügen sich Funktionsverben in Funktionsverbgefüge ein? In: Eva Breindl et al. (Hrsg.): *Grammatische Untersuchungen. Analysen und Reflexionen. Gisela Zifonun zum 60. Geburtstag*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 259–274.

Fejklowicz, Urszula (2015). Kommunikative Leistung der Funktionsverbgefüge und ihrer Stammverben im Deutschen – das Analyseverfahren. *Germanistische Kontexte* 1(1), 51–65.

Fejklowicz, Urszula (2017). Funktionsverbgefüge und ihre Stammverbkonstruktionen – ein korpusbasierter Vergleich. *Germanistische Kontexte* 2(1), 42–53.

Fillmore, Charles (1968). The Case for the Case. In: Emmon Bach / Robert Harms (eds.): *Universals in Linguistic Theory.* New York: Holt, Rinehart and Winston, 1–88.

Fillmore, Charles (1977). The Case for Case reopened. In: Peter Cole & Jerrold Sadock (eds.): *Grammatical Relations*. New York: Academic Press, 59–82 (= *Syntax and Semantics* 8).

Fleischer, Wolfgang (1982). *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut Leipzig.

Fleischer, Wolfgang (1997). *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. 2. durchgesehene und ergänzte Auflage. Tübingen: Niemeyer.

Frank, Karel & Šilhánová, Renata (2014). Die Funktionsverbgefüge und der deutsch-tschechische Sprachvergleich. *Brünner Beiträge zur Germanistik* 28(1–2), 73–82.

Frankenberg-Garcia, Ana et al. (eds.) (2011). *New Trends in Corpora and Language Learning*. London/New York: Continuum.

Frein-Plischke, Marie-Luise (1992). Funktionsverbgefüge in Theorie und Praxis des Deutschunterrichts mit Ausländern. In: *Zielsprache Deutsch* 23(1), 2–11.

Gautier, Laurent (1997). Zur Funktion der Funktionsverbgefüge in öffentlichen Reden. *Phraseme in Kontext und Kontrast*. Bochum: Brockmeyer, 81–97.

Gautier, Laurent (1998). Zur Fixiertheit von Funktionsverbgefügen in Sprachsystem und Sprachgebrauch. In: Durco, P. (Hrsg.): *Europhras '97. Phraseology and Paremiology*, 125–133.

Gergel, Peter (2014). Was nimmt man gewöhnlich „in Anspruch"? Zur Verbindbarkeit des Funktionsverbgefüges „in Anspruch nehmen". *Philologia* XXIV(2), 27–40.

Glatz, Daniel (2006). Funktionsverbgefüge – semantische Doubletten von einfachen Verben oder mehr? In: Kristel Proost, Gisela Harras & Daniel Glatz, *Domänen der Lexikalisierung kommunikativer Konzepte*. Tübingen: Gunter Narr, 129–178.

Glück, Helmut (Hrsg.) (2010). *Metzler Lexikon Sprache*. 4. Aufl. Stuttgart: J. B. Metzler.

Götze, Lutz (1973). Funktionsverbgefüge im Deutschunterricht für Ausländer. *Zielsprache Deutsch* 2, 54–61.

Götze, Lutz & Hess-Lüttich, Ernest W. B. (1999). *Grammatik der deutschen Sprache*. Gütersloh/München: Berteismann Lexikon Verlag.

Gréciano, Gertrud (2003). Probleme der Valenz in der Phraseologie. In: Ágel, Vilmos et al. (Hrsg.): *Dependenz und Valenz. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung*, 1. Halbband. Berlin/New York: Walter de Gruyter, 843–849.

Grimm, Hans-Jürgen (1981). Zum Artikelgebrauch in deutschen Funktionsverbgefügen mit Präpositionen. In: *Deutsch als Fremdsprache* 18, 333–337.

Gündoğdu, Mehmet (2003a). Deutsche Funktionsverbgefüge und Möglichkeiten ihrer kontrastiven Darstellung. In: *Germanistische Untersuchungen aus türkischer Perspektive*. Aachen: Shaker Verlag, 69–78.

Gündoğdu, Mehmet (2003b). *Funktionsverbgefüge als sprachliches und didaktisches Problem*. https://core.ac.uk/download/pdf/14524560.pdf [Zugriff am 27.12.2021].

Harm, Volker (2015). *Einführung in die Lexikologie*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Harm, Volker (2021). *Funktionsverbgefüge des Deutschen*. Untersuchungen zu einer Kategorie zwischen Lexikon und Grammatik. Berlin/Boston: Walter de Gruyter.

Hausmann, Franz Josef (2004). Was sind eigentlich Kollokationen? In: Steyer, Kathrin (Hrsg.): *Wortverbindungen – mehr oder weniger fest* (Jahrbuch des Instituts für deutsche Sprache 2003). Berlin/New York: de Gruyter, 309–334.

Hausmann, Franz Josef (2007). Die Kollokationen im Rahmen der Phraseologie – Systematische und historische Darstellung. *Zeitschrift für Anglistik und Amerikanistik* 55(3), 217–234.

Heine, Antje (2002). Funktionsverbgefüge im Lernerwörterbuch am Beispiel von Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache (LGWDaF). *Neuphilologische Mitteilungen*, 103(1), 51–62.

Heine, Antje (2003). Zur Verflechtung von Lexikon und Grammatik am Beispiel der Funktionsverbgefüge. In: *Estudios Filológicos Alemanes* 2, 237–250.

Heine, Antje (2004). Zur Darstellung von Funktionsverbgefügen in Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. In: Földes, C. / Wirrer, J. (Hrsg.): *Phraseologismen als Gegenstand sprach- und kulturwissenschaftlicher Forschung. Akten der Europäischen Gesellschaft für Phraseologie und des Westfälischen*

Arbeitskreises „Phraseologie/Parömiologie“ (Loccum 2002). Baltmannsweiler, 351–364.

Heine, Antje (2005). Funktionsverbgefüge im Lernerwörterbuch. Ein Vergleich von Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache ([3]2003) und De Gruyter Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache (2000). In: Barz, I. et al. (Hrsg): *Schreiben, Verstehen, Übersetzen, Lernen*. Frankfurt am Main et. al. [Finnische Beiträge zur Germanistik 14], 345–356.

Heine, Antje (2006a). *Funktionsverbgefüge in System, Text und korpusbasierter (Lerner-) Lexikographie*. Frankfurt am Main u. a.: Peter Lang.

Heine, Antje (2006b). In Kontakt treten oder kontaktieren? Zum Erklärungspotenzial elektronischer Korpora. *Deutsch als Fremdsprache*. *Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer* 1, 27–33.

Heine, Antje (2008). *Funktionsverbgefüge richtig verstehen und verwenden: ein korpusbasierter Leitfaden mit finnischen Äquivalenten*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Heine, Antje (2009). Möglichkeiten und Grenzen der Korpusanalyse für die Lexikografie am Beispiel eines Wörterbuches deutscher Funktionsverbgefüge mit finnischen Äquivalenten. In: Carmen Mellado-Blanco (Hrsg.): *Theorie und Praxis der idiomatischen Wörterbücher*. Berlin/New York: Max Niemeyer Verlag, 233–250.

Heine, Antje (2020). Zwischen Grammatik und Lexikon. Ein forschungsgeschichtlicher Blick auf Funktionsverbgefüge. In: Sabine De Knop & Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im Fokus*. Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven. Berlin: De Gruyter, 15–38.

Helbig, Gerhard (1979). Probleme der Beschreibung von Funktionsverbgefügen im Deutschen. In: *Deutsch als Fremdsprache* 5, 273–285.

Helbig, Gerhard (1984). Probleme der Beschreibung von Funktionsverbgefügen im Deutschen. In: *Studien zur deutschen Syntax*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 163–188.

Helbig, Gerhard & Buscha, Joachim (2001). *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Berlin/München: Langenscheidt.

Helbig, Gerhard (2006). Funktionsverbgefüge – Kollokationen – Phraseologismen. Anmerkungen zu ihrer Abgrenzung – im Lichte der gegenwärtigen Forschung. In: Ulrich Breuer & Irma Hyvärinen (Hrsg.): *Wörter – Verbindungen. Festschrift für Jarmo Korhonen zum 60. Geburtstag*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 165–174.

Heringer, Hans-Jürgen (1968). *Die Opposition von ‚kommen' und ‚bringen' als Funktionsverben: Untersuchungen zur grammatischen Wertigkeit und Aktionsart*. Düsseldorf: Schwann. (= *Sprache der Gegenwart* 3).

Heringer, Hans-Jürgen (1995). *Grammatik und Stil. Praktische Grammatik des Deutschen*. Berlin: Cornelsen Verlag.

Heringer, Hans-Jürgen (1996). *Deutsche Syntax Dependentiell*. Tübingen.

Hermann, Manon (2020). Über Funktionsverbgefüge und verbale Mehrwortverbindungen. Eine Analyse am Beispiel von stellen. In: Sabine De Knop & Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im Fokus*. Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven. Berlin: De Gruyter, 39–73.

Herrlitz, Wolfgang (1973). *Funktionsverbgefüge vom Typ "in Erfahrung bringen". Ein Beitrag zur generativ-transformationellen Grammatik des Deutschen.* Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Herrlitz, W. (1979). Zur Struktur der FV im Deutschen: In: *Jahrestagung Deutsch als Fremdsprache* (1978, Bonn-Bad Godesberg) (Hrsg.): Vorträge und Materialien der Jahrestagung Deutsch als Fremdsprache beim Deutschen Akademischen Austauschdienst Bonn-Bad Godesberg vom 18.-20. Mai 1978 Materialien Deutsch als Fremdsprache 14). – Regensburg: Arbeitskreis Deutsch als Fremdsprache beim DAAD, 149–164.

Hinderdael, Michael (1980). Präpositionale Funktionsverbgefüge im Deutschen und im Niederländischen. *Studia Germanica Gandensia Gent* 21, 331–356.

Hinderdeal, Michael (1985). *Präpositionale und akkusativische Funktionsverbgefüge in der deutschen und in der niederländischen Gegenwartssprache. Einige kontrastiv relevante morphologischsyntaktische und semantische Merkmale*. Dissertation. Universität Gent.

Hoffman, Ludger (2013). *Deutsche Grammatik. Grundlagen für Lehrerausbildung, Schule, Deutsch als Zweitsprache und Deutsch als Fremdpsrache*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.

Hoffmann, Isabel (2018). Räumlich konzeptualisierte Funktionsverbgefüge – eine Erwerbsstudie. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* 23(2), 74–85.

Honnef-Becker, Irmgard (1993). Die Behandlung von Funktionsverbgefügen im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. *Zielsprache Deutsch* 24(2), 103–107.

Kabatnik, Susanne (2020). *Leistungen von Funktionsverbgefügen im Text*. Eine korpusbasierte quantitativ-qualitative Untersuchung am Beispiel des Deutschen und des Polnischen. Tübingen: Narr.

Kamber, Alain. (2006). Funktionsverbgefüge – empirisch (am Beispiel von kommen). In: *Linguistik Online* 28(3). 109–132.

Kamber, Alain. (2008). *Funktionsverbgefüge – empirisch. Eine korpusbasierte Untersuchung zu den nominalen Prädikaten des Deutschen*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Kamber, Alain. (2020). Von der Frequenz zur Affinität: Funktionsverbgefüge für fortgeschrittene Lernende. In: Sabine De Knop & Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im Fokus*. Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven. Berlin: De Gruyter, 75–100.

Kang, Minkyeong (2010). Das kausative Funktionsverbgefüge *zum ... bringen* und dessen Rolle im Aspektsystem. *Neue Beiträge zur Germanistik* 141, 40–56.

Karuna, Kalvin & Serpara, Henderika (2019). Problem der Deutschstudierenden beim Übersetzen der Funktionsverbgefüge. *Jurnal Tahuri* 16(1), 24–30.

Klein, Wolfgang (1968). Zur Klassifizierung der Funktionsverben. In: *Beiträge zur Linguistik und Informationsverarbeitung* 13, 7–37.

Konieczna, Hanka (1981). Zur Nominalisierung im Bereich der Funktionsverbgefüge. *Studia Germanica Posnaniensia*. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, 63–74.

Kordić, Ljubica & Marušić, Borislav (2017). Funktionsverbegüfe (FVG) als Merkmal der Deutschen Rechts- und Verwaltungssprache. *Comparative Legilinguistics*, vol. 29/2017, 9–31.

Kostić Tomović, Jelena (2013). *Tvorba reči u savremenom nemačkom jeziku.* Beograd: FOKUS – Forum za interkulturnu komunikaciju.

Kupietz, Marc et al. (2010). The German Reference Corpus DeReKo: A Primordial Sample for Linguistic Research. *Proceedings of the International Conference on Language Resources and Evaluation*, LREC 2010, 17–23 May 2010, Valletta, Malta.

Langer, Stefan (2009). *Funktionsverbgefüge und automatische Sprachverarbeitung*. München: Lincom.

Lemnitzer, Lothar & Zinsmeister, Heike (2006). *Korpuslinguistik. Eine Einfuhrung.* Tubingen: Gunter Narr.

Lenz, Magdalena (2006). *Grammatik und Stil: Das Passiv als stilistisches Mittel im Vergleich zu konkurrierenden grammatischen Konstruktionen*. Dissertation. Berlin: Fakultät I-Geisteswissenschaften der Technischen Universität Berlin.

Lenz, Susanne (2000). *Korpuslinguistik* (Studienbibliographien Sprachwissenschaft 32). – Tübingen: Groos Brigitte Narr GmbH.

Levin, Magnus & Ström Herold, Jenny (2015). GIVE and TAKE. A contrastive study of light verb constructions in English, German and Swedish. In: Signe Oksefjell Ebeling, Hilde Hasselgård (eds.): *Cross-Linguistic Perspectives on Verb Constructions*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 144–168.

Marušić, Borislav (2015). *Funktionsverbgefüge in deutscher Konzernsprache*. Doktorski rad. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet.

Marušić, Borislav (2018). Besonderheitein der Funktionsverbgefüge in der deutschen Konzernsprache. *Jezikoslovlje* 19(1), 87–106.

Mollica, Fabio (2020). Funktionsverbgefüge in ein- und zweisprachigen Wörterbüchern (für das Sprachenpaar Deutsch-Italienisch) aus der Perspektive der DaF-Benutzer. In: Sabine De Knop / Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im Fokus*. Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven. Berlin: De Gruyter, 137–178.

Pafel, Jürgen (2011). *Einführung in die Syntax*. Grundlagen – Strukturen – Theorien. Stuttgart/ Weimar: Verlag J. B. Metzler.

Persson, Ingemar (1975). *Das System der kausativen Funktionsverbgefüge: eine semantisch-syntaktische Analyse einiger verwandter Konstruktionen* (Lunder germanistische Forschungen 42). Lund: Gleerup.

Persson, Ingemar (1981). Das Funktionsverbgefuge mit dem Funktionsverb „finden“. Eine semantisch-syntaktische Analyse. *Deutsch als Fremdsprache* 18, 25–32.

Persson, Ingemar (1984). Zu Konstruktionen mit »kommen« und »gelangen« vom Typ »zur Darstellung kommen, zu einer Lösung kommen /gelangen. In: *Deutsch als Fremdsprache* 21, 23–28.

Persson, Ingemar (1992). Das kausative Funktionsverbgefuge (FVG) und dessen Darstellung in der Grammatik und im Worterbuch. *Deutsche Sprache* 20, 153–171.

Petrič, Teodor. (1994). Zu einigen strukturellen Eigenschaften von Nominalisierungen im Deutschen. *Linguistica* 34(1), 181–197.

Petrič, Teodor (2015). Feste Wortverbindungen im Fremdspracherwerb. In: Urška Valenčič Arh / Darko Čuden (ur.), *V labirintu jezika = Im Labyrinth der Sprache*, (Slovenske germanistične študije, 12). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 283–297.

Piątkowski, Łukasz (2017). Funktionsverbgefüge mit *treffen* am Beispiel des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Union und ihre Wiedergabe im Polnischen. In: *Język w Poznaniu*, 8. Poznań: Wydawnictwo Rys, 89–98.

Piątkowski, Łukasz (2018). Zu Kookkurrenz und syntagmatischen Mustern der Funktionsverbgefüge am Beispiel des Bewegungsverbs *kommen* – korpusbasierte deutsch-polnische Studie. *Studia niemcoznawcze* LXII. Warszawa, 519–536.

Piątkowski, Łukasz (2019). Zur korpusbasierten Vermittlung der Funktionsverbgefüge im DaF-Unterricht. Syntagmatische Muster als „Gebrauchsanleitung" für Deutschlernende. In: *Glottodidactica. An International Journal of Applied Linguistics* 46(1): 127–144.

Piątkowski, Łukasz (2020). Funktionsverbgefüge als Ausdruck von Höflichkeit in geschäftlicher Korrespondenz. In: Iwona Bartoszewicz et al. (Hrsg.) *Linguistische Treffen in Wrocław*, Vol. 17(I). Wrocław: Neisse Verlag, 237–247.

Piątkowski, Łukasz (2021). *Kookkurrenz, syntagmatische Muster und lexikographische Darstellung der Funktionsverbgefüge im deutsch-polnischen Vergleich*. Rozprawa doktorska. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.

Quasthoff, Uwe (2011). *Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen*. Berlin/New York: Walter de Gruyter.

Radzik, Anna (2013). Funktionsverbgefüge im „Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen" von Uwe Quasthoff. *Zeitschrift des Verbandes Polnischer Germanisten* 2 (2013), 1: 63–72.

Reder, Anna. (2002). Eine Aufgaben- und Übungstypologie zur Entwicklung der Kollokationskompetenz von DaF-Lernern. In: Ágel, Vilmos & Herzog, Andreas (Hrsg.): *Jahrbuch der ungarischen Germanistik*, 293–315.

Reder, Anna (2006). *Kollokationen in der Wortschatzarbeit*. Wien: Praesens.

Relleke, Walburga (1974). Funktionsverbgefüge in der althochdeutschen Literatur. In: *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* 7, S. 1–46.

Reuther, Tilman (1983). Zur semantisch-syntaktischen Klassifizierung und lexikographischen Erfassung von Funktionsverbgefügen. In Maurizio Dardano (Hrsg.), *Parallela. Akten des 2. Österreichisch-Italienischen Linguistentreffen*, 135–45. Tübingen: Gunter Narr.

Richter, Günther (1988). Funktionsverbgefüge in der gegenwärtigen deutschen Alltagssprache und frei gesprochenen Wissenschaftssprache – einige methodische Grundfragen und Analyseergebnisse. In: *Deutsch als Fremdsprache* 25, 337–341.

Rösch, Olga (1993). Interne Struktur der Funktionsverbgefüge. In: *Germanistische Mitteilungen*, Zeitschrift für deutsche Sprache, Literatur und Kultur in Wissenschaft und Praxis, 37/1993. Brüssel, 19–33.

Rösch, Olga (1994). *Untersuchungen zu passivwertigen Funktionsverbgefügen im Deutschen der Gegenwart. Ein Beitrag zur funktionalen Valenzgrammatik*. Hamburg: Buske Verlag.

Schaarschuh, Fritz-Jürgen. (1990). Zur Typologie von Funktionsverbfgefügen in Wirtschaft und Handel. In: *Deutsch als Fremdsprache* 27, 4, 230–236.

Schafroth, Elmar (2020). Überlegungen zu Funktionsverbgefügen aus sprachvergleichender Sicht. In: Sabine De Knop & Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im*

Fokus. *Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven*. Berlin: De Gruyter, 179–209.

Schemann, Hans (1982). Zur Integration der FVG in die Idiomatikforschung. In: *Deutsche Sprache* 10, 83–96.

Seifert, Jan (2004). *Funktionsverbgefüge in der deutschen Gegenwartssprache (18.-20. Jahrhundert)*. Hildesheim: Olms.

Sinclair, John (1991). *Corpus, Concordance, Collocation* (Describing English Language). Oxford: Oxford University Press.

Sinclair, John (1997). Corpus Evidence in Language Description. In: Wichmann, Anne, Fligelstone, Steven, Knowles, Gerry & McEnery, Tony (Hrsg.): *Teaching and Language Corpora*. – London/ New York: Longman, 27–39.

Sinclair, John (1998). Korpustypologie. Ein Klassifikationsrahmen. In: Teubert, Wolfgang (Hrsg.): *Neologie und Korpus*. Tübingen: Narr, 111–128.

Sinclair, John (2004). *How to use Corpora in Language Teaching*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins B.V.

So, Man-Seob (1991). *Die deutschen Funktionsverbgefüge in ihrer Entwicklung vom 17. Jahrhundert bis zur Gegenwart. Eine sprachhistorische Untersuchung anhand von populärwissenschaftlichen Texten*. Trier.

Sommerfeldt, Karl-Ernst (1980). Zur Valenz von Funktionsverbgefügen. In: *Deutsch als Fremdsprache* 17, 294–297.

Sommerfeldt, Karl-Ernst et al. (1998). *Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. 3. neu bearb. Aufl. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Sprenger, Simone A. et al. (2006). Lexical access during the production of idiomatic phrases. *Journal of Memory and Language* 54(2), 161–184.

Starke, Günter (1975). Zum Einfluß von Funktionsverbfügungen auf den Satzbau im Deutschen. In: *Deutsch als Fremdsprache* 12, 157–163.

Starke, Ingrid (1989). Untersuchungen zur syntaktisch-semantischen Leistung von Funktionsverbgefügen im Deutschen (als Grundlage für eine automatische Analyse). In: *Zur Syntax und Semantik prädikativer Struktur*en (studia grammatica 30). Berlin: Akademie-Verlag, 78–114.

Steyer, Kathrin (2004). Kookkurrenz. Korpusmethodik, linguistisches Modell, lexikografische Perspektiven. In: K. Steyer (Hg.): *Wortverbindungen – mehr oder weniger fest. Institut für Deutsche Sprache*. Jahrbuch 2003. Berlin/New York: de Gruyter, 87–116.

Steyer, Kathrin (2008). Kollokationen in deutschen Wörterbüchern und in der deutschen Wörterbuchforschung. *Lexicographica* 24, 185–207.

Storrer, Angelika (2006a). Funktionen von Nominalisierungsverbgefügen im Text. Eine corpusbasierte Fallstudie. In: Kristel Proost & Edeltraud Winkler: *Von Intentionalität zur Bedeutung konventionalisierter Zeichen. Festschrift für Gisela Harras zum 65. Geburtstag*. Tubingen: Narr, 147–178.

Storrer, Angelika (2006b). Zum Status der nominalen Komponenten in Nominalisierungsverbgefüge. In: Eva Breindl et al. (Hrsg.): *Grammatische Untersuchungen. Analysen und Reflexionen. Gisela Zifonun zum 60. Geburtstag*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 275–296.

Storrer, Angelika (2013). Variation im deutschen Wortschatz am Beispiel der Streckverbgefuge. In: Deutsche Akademie fur Sprache und Dichtung/Union der deutschen Akademien der Wissenschaften (Hrsg.): *Erster Bericht zur Lage der deutschen Sprache*. Berlin/Boston: De Gruyter, 171–209.

Stumpf, Sören (2015). Phraseologie und Valenztheorie. *Yearbook of Phraseology* 6(1), 3–34.

Taborek, Janusz. (2018a). Funktionsverbgefüge in bilingualen deutschpolnischen Wörterbüchern. Korpusbasierte Analyse – syntagmatische Muster – Äquivalenz. Vida Jesenšek and Milka Enčeva (Hrsg.): *Wörterbuchstrukturen zwischen Theorie und Praxis*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 197–214.

Taborek, Janusz (2018). Korpusbasiertes kontrastives Beschreibungsmodell für Funktionsverbgefüge. *Formen, Verfahren, Funktionen der Bildung lexematischer und polylexematischer Einheiten im Deutschen*, 135–154.

Taborek, Janusz (2020). Kookkurrenz und syntagmatische Muster der Funktionsverbgefüge aus kontrastiver deutsch-polnischer Sicht am Beispiel in Not geraten. In: Sabine De Knop / Manon Hermann (Hrsg.): *Funktionsverbgefüge im Fokus*. Theoretische, didaktische und kontrastive Perspektiven. Berlin: De Gruyter, 211–234.

Tao, Jingning (1997). *Mittelhochdeutsche Funktionsverbgefüge. Materialsammlung, Abgrenzung und Darstellung ausgewählter Aspekte*. Tübingen: Niemeyer.

Targońska, Joanna (2014). Kollokationen – ein vernachlässigtes Gebiet der DaF-Didaktik? *Linguistik online* 68(6), 127–149.

Teubert, Wolfgang (1999). Korpuslinguistik und Lexikographie. In: *Deutsche Sprache* 27, 292–313.

Teubert, Wolfgang (2003). Die Valenz nichtverbaler Wortarten: das Substantiv. In: Ágel, Vilmos et al. (Hrsg.): *Dependenz und Valenz. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung.* 1. Halbband. Berlin/New York: Walter de Gruyter, 820–835.

Van Pottelberge, Jeroen (2001). *Verbonominale Konstruktionen, Funktionsverbgefüge: Vom Sinn und Unsinn eines Untersuchungsgegenstandes*. Heidelberg: C. Winter.

Van Pottelberge, Jeroen (2007). Funktionsverbgefüge und verwandte Erscheinungen. In: Harald Burger et al. (Hrsg.): *Phraseologie. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung*. 1. Halbband. Berlin/New York: Walter de Gruyter, 436–444.

Von Polenz, Peter (1963). Funktionsverben im heutigen Deutsch. Sprache in der rationalisierten Welt. *Beiheft zur Zeitschrift Wirkendes Wort* Nr. 5. Düsseldorf: Schwann.

Von Polenz, Peter (1964). „erfolgen" als Funktionsverb substantivischer Geschehensbezeichnung. *Zeitschrift für deutsche Sprache* 20, 1–19.

Von Polenz, Peter (1987). Funktionsverben, Funktionsverbgefüge und Verwandtes. Vorschläge zur Satzsemantischen Lexikographie. *Zeitschrift für germanistische Linguistik*, 15(2), 169-189.

Von Polenz, Peter (1989). Funktionsverbgefüge im allgemeinen einsprachigen Wörterbuch. *Worterbücher. Ein internationales Handbuch zur Lexikographie.*, 882–887.

Wallner, Franziska (2013). *Korpora im DaF-Unterricht – Potentiale und Perspektiven am Beispiel des DWDS*. https://www.nebrija.com/revista-linguistica/korpora-im-daf-unterricht-potentiale-und-perspektiven-am-beispiel-des-dwds.html (Zugriff am: 24.03.2022).

Winhart, Heike (2005). *Funktionsverbgefüge im Deutschen. Zur Verbindung von Verben und Nominalisierungen*. Dissertation. Tübingen: Universität Tübingen, Neuphilologische Fakultät.
Online: w210.ub.uni-tuebingen.de/dbt/volltexte/2005/1696/pdf/Dissertation-Drive.pdf (Zugriff am: 24.03.2022).

Wittenberg, Eva & Piñango, Maria Mercedes (2011). Processing light verb constructions. *The Mental Lexicon* 6:3, 393–413.

Wolf, Norbert Richard (1987). Zum grammatischen Status von Funktionsverbgefügen. In Manfred Kienpointner & Hans Schmeja (Hrsg.): *Sprache, Sprachen, Sprechen. Festschrift für Hermann M. Ölberg zum 65. Geburtstag*. Innsbruck: IBS, 219–227.

Wotjak, Barbara & Heine, Antje (2005). Zur Abgrenzung und Beschreibung verbonominaler Wortverbindungen (Wortidiome, Funktionsverbgefüge, Kollokationen). *Deutsch als Fremdsprache* 42(3), 143–153.

Wotjak, Gerd (1994). Nichtidiomatische Phraseologismen. Substantiv-Verb-Kollokationen – Ein Fallbeispiel. In Barbara Sandig (Hrsg.): *Europhras 92. Tendenzen der Phraseologieforschung*, 651–677. Bochum: Universitätsverlag Brockmeyer.

Yuan, Jie (1982). Funktionsverben und Funktionsverbgefüge – Definition, Klassifikation, Gebrauch und Übersetzung. *Zielsprache Deutsch* 1, 2–11.

Yuan, Jie (1983). Deutsche Funktionsverben und Funktionsverbgefüge im Vergleich mit ihren chinesischen Entsprechungen. *Zeitschrift für germanistische Linguistik* 11, 192–210.

Yuan, Jie (1986). *Funktionsverbgefüge im heutigen Deutsch. Eine Analyse und Kontrastierung mit ihren chinesischen Entsprechungen*. Heidelberg: Groos.

Zeschel, Arne (2008). Funktionsverbgefüge als Idiomverbände. In: Stefanowitsch, Anatol & Fischer, Kerstin (Hrsg.): *Konstruktionsgrammatik II. Von der Konstruktion zur Grammatik*. Tübingen: Stauffenburg, 263–278.

Zifonun, Gisela et al. (1997). *Grammatik der deutschen Sprache*. Bd. 1–3. Berlin/New York: De Gruyter.

Zimmermann, Harald H. (1968). Zur Erfassung der Funktionsverbgefüge bei einer maschinellen Analyse. In: *Beiträge zur Linguistik und Informationsverarbeitung*, Heft 13. München: Oldenbourg-Verlag, 38–42.

VII Закључак са образложеним мишљењем о подобности теме, кандидата и ментора

На основу наведених података и увида у приложену документацију, Комисија констатује да кандидаткиња мср Сашка Грујовска-Миланова испуњава све неопходне услове за израду докторске дисертације.

На основу дефинисаних циљева, постављених хипотеза и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да др Јелена Костић-Томовић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, у потпуности испуњава услове за ментора предложене докторске дисертације.

На основу реченог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње мср Сашке Грујевске-Миланове за израду докторске дисертације, као и о подобности предложене теме ***Korpusanalyse von Funktionsverbgefügen im Deutschen und Implikationen der Korpusarbeit für den universitären DaF-Unterricht*** *(Корпусна анализа функционалних глаголских спојева у немачком језику и импликације рада са корпусом за универзитетску наставу немачког као страног језика)*, а да за ментора при изради наведене докторске дисертације именује др Јелену Костић-Томовић, редовног професора Филолошког факултета Универзитета у Београду за ужу научну област Германистика.

Београд, 12. 7. 2022. године

КОМИСИЈА:

_____

Др Бранислав Ивановић, председник Комисије
ванредни професор

_____

Др Анете Ђуровић, члан
редовни професор

–

_____

Др Ана Стипанчевић, члан
ванредни професор